

FINANSUTSKOTTETS betänkande nr 11/1971-72 med anledning av Ålands landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1972.

Med anledning av ovannämnda framställning varöver landstinget inbegärt utskottets betänkande, får utskottet, som i ärendet hört lantrådet Martin Isaksson, äldre landskapssekreterare Jan-Erik Lindfors, landskapskamreraren Henrik Gustafsson, vägingenjören Anders Lindholm, landskapsagronomen Tor Mattsson, landskapsforstmästaren Bertel Lindroos, landskapsarkeologen Stig Dreijer, planeringschefen Stig Svahnström, kommunala yrkesinspektören Leif Johansson, fiskeriintendenten Karl Storå, polismästaren Gunnar Jansson, t.f. länsmanen Gunnar Häggblom och överkonstapeln Georg Wideman, anföra följande:

Utskottet har i anslutning till denna framställning behandlat följande motioner:

1:o) Landstingsmannen Elmer Janssons m.fl.finansmotion om upptagande i 1972 års ordinarie årsstat dels av ett 250.000 mark stort anslag för uppförande av ett permanent färjefäste i Jurmo by samt dels av ett 100.000 mark stort anslag för färdigställande av en fullständig plan för trafikens utbyggande i landskapets nordöstra skärgård. (Mot.nr. 3/1971),

2:o) Landstingsmannen Erik Lundqvists m.fl.finansmotion om upptagande i 1972 års ordinarie årsstat av ett 5.000 mark stort anslag för återställande av inre Svibyvikens ekologiska förhållanden (Mot.nr 4/1971)

3:o) Landstingsmannen Bjarne Björklunds m.fl.finansmotion om upptagande i 1972 års ordinarie årsstat av ett 200.000 mark stort anslag för påbörjande av landsvägsbygge i Töftö by för att därigenom förverkliga en första etapp av Vårdö trafikprojekt. (Mot.nr 5/1971),

4:o) Landstingsmannen Göte Sundbergs m.fl.finansmotion om upptagande i 1972 års ordinarie årsstat av nödiga anslag för dels anläggande av gång- och cykelbana längs Lemlands- och Godbyvägarna från stadsgränsen till den s.k.rökerikorsningen ävensom dels anskaffande och uppmonterande av trafikljus i sistnämnda korsning. (Mot.nr 6/1971),

5:o) Landstingsmannen Göte Sundbergs m.fl.finansmotion om upptagande i 1972 års ordinarie årsstat av ett 5.000 mark stort anslag för restaurering och allmän uppsnygning av begravningsplatserna på Prästö. (Mot. nr 7/1971), samt

6:o) Vicetalmannen Olof Janssons m.fl.finansmotion om höjning av anslaget för kostnaderna för utvecklingsarbetet med 5.000 mark för att sålunda inom utvecklingsdelegationens ram möjliggöra en särskild skärgårdssektion med uppgift att ytterligare utreda möjligheterna för en direkt och effektiv sysselsättningspolitik i landskapets skärgårdsregion. (Mot.nr 8/1971).

Motionerna beröres närmare i detaljmotiveringen.

Utskottet har företagit resor till Hammarland, Geta, Finström och Malå samt besökt Ålands hotell- och restaurangskola och den s.k. "Värsövägen".

Utskottet har inhämtat lagutskottets yttrande beträffande riktlinjer för behandlingen i landskapsstyrelsen av ansökningar om åländsk hembygdsrätt och om tillstånd att i landskapet äga och besitta fast egendom trots avsaknad av åländsk hembygdsrätt. Utlåtandet närslutes betänkandet såsom bilaga.

I inbegärt yttrande har kulturutskottet uttalat sig över anslagen för kulturella ändamål samt över landskapsstyrelsens förslag till organisation av skolförvaltningen. Utlåtandet fogas till betänkandet såsom bilaga.

Över budgetförslagets första huvudtitel har kanslikommissionens utlåtande inhämtats, vilket även har bilagts betänkandet.

Utskottet har inbegärt landskapsstyrelsens yttrande med anledning av en vid remissdebatten väckt fråga rörande länsmans rätt att jämte sin egen befattning vara ledamot i landskapsstyrelsen. Yttrandet har likaså fogats till betänkandet.

x

x

x

På grund av den korta tid finansutskottet haft till sitt förfogande för behandling av föreliggande framställning har utskottet icke givits möjlighet att ta slutlig ställning till de frågor av principellt sett stor bärvidd, vilka förelades landstinget till debatt under remissbehandlingen. Den slutliga behandlingen av dessa frågor skulle därför framskjutas. Genom den nya landstingsordningen, som sannolikt träder i kraft redan den 1 instundande mars, skulle självstyrelsepolitiska nämnden ges möjlighet att uttala sig om de riktlinjer som landskapsstyrelsen skulle tillämpa vid behandlingen av ärenden rörande åländsk hembygdsrätt och tillstånd att i landskapet äga och besitta fast egendom.

Vad sedan gäller utvecklingsdelegationens förslag till målsättning för utvecklingspolitiken, som förelagts landstinget i dess betänkande II har utskottet funnit även i detta fall andra skäl än tidsbrist tala för ett uppskov med dess fortsatta behandling till instundande vårsession. Landskapsstyrelsen har nämligen aviserat en tilläggsbudget, där i anledning av utvecklingsdelegationens program skulle upptagas vissa tilläggsanslag. Därtill kommer att landstingsmännen under mellantiden ges tillfälle att grundligt sätta sig in i betänkandet och därmed hela utvecklingsproblematiken. Därigenom skulle även den nyvalda landskapsstyrelsen ges tillfälle att uttala sig över förslaget till målsättning. I samband med beslutet om antagande av ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för år 1971 hemställde landstinget om att landskapsstyrelsen skulle försöka få till stånd en blandad kommitté med uppdrag att utarbe-

-3-

ta förslag till en slutlig lösning rörande förvaltningen av befolknings-
skyddet i landskapet. Då en sådan kommitté ännu icke tillsatts, får ut-
skottet upprepa landstingets då fattade beslut och förväntar sig att
kommittéberedningen är klar till hösten 1972.

Frågan om kompensation åt kommunerna för frångången sjömansskatt
har ännu icke fått sin slutliga lösning. Utskottet emotser att land-
skapsstyrelsen även i fortsättningen ägnar denna fråga uppmärksamhet
och vidtar nödiga åtgärder för att kommunerna så snart som möjligt
skall få kompensation för skattebortfallet.

Enligt 11 § 2 mom. 9) p. självstyrelselagen tillkommer riket lag-
stiftningsbehörighet då ärendet gäller utom annat arbetarskyddet. För-
valtningen av detta område är för närvarande under utbyggnad i riket,
varvid enligt ett nyligen framlagt kommittébetänkande i landskapet skul-
le inrättas en sidobyrå underlydande Åbo och Björneborgs distrikt samt
bestående av tre tjänstemän. Finansutskottet anser dock i likhet med
landskapsstyrelsen att denna byrå genom en överenskommelseförordning
borde överföras till landskapsförvaltningen. Genom en sådan överföring
skulle byrån icke behöva förlora kontakterna med sakkunnigorganen i riket.

Landskapsstyrelsen har inbegärt landstingets fullmakt att genomföra
vissa löneklassjusteringar och andra löneförhöjningar. I den mån inget
tvivelsmål råder beträffande jämförelsen med tjänst i statsförvaltningen
och för innehavaren av denna tjänst godkänts gropjustering, kan land-
skapsstyrelsen under år 1972 utan landstingets vidare hörande besluta
om förhöjningen. Landskapsstyrelsen skulle även ges rätt att tillämpa
i riket gällande kollektivavtal beträffande allmänna lönejusteringar och
andra avtalsvillkor.

Utskottet har vid genomgång av statsförslaget funnit att däri upp-
tagits ett särskilt sysselsättningsanslag för arbetslösa s.k. intellek-
tuella arbetstagare. Då utskottet konstaterat att det vid vissa avdel-
ningar finnes behov av tillfällig arbetskraft, såsom bland annat för
arkivarbete vid Ålands museum, anser utskottet att motsvarande anslag
även borde införas i ordinarie årsstaten.

Då förvaltningsreformen är avsedd att träda i kraft från ingången av
år 1973 förväntar sig utskottet att även budgetens uppläggning genomgår
en motsvarande revision. Genom denna revision borde alla föråldrade rubri-
ker utbytas. Detta gäller bl.a. sådana uttryck som "lyse" och "kraft".

Detaljmotivering.

I N K O M S T E R.

2 Avd.I:11.

Kommunala ersättningar för distriktsläkare.

I detaljmotiveringen för detta moment har otydligt angivits det år, under vilket slutregleringen för år 1971 skulle ske. Enligt uppgift skall detta års slutreglering kunna verkställas först under år 1972.

3 Avd.I:1.

Stadens andel i kostnaderna för polisinrättningen.

Anslaget under detta moment har i sifferbudgeten och i detaljmotiveringen upptagits till olika belopp. Enligt vad utskottet erfarit skall anslaget uppgå till 288.000 mark, vilket upptagits i sifferbudgeten. Ökningen blir därigenom 38.000 mark.

3 Avd.I:21.

Överskott av rörelsen.

Rubriken för detta moment har i detaljmotiveringen av misstag givits lydelsen "Inkomster från affärsrörelsen". I sifferbudgeten har rubriken dock fått den riktiga utformningen. Anslagets storlek skall vara 167.500 mark.

6 Avd.I:2.

Lån.

Med anledning av att utskottet föreslår vissa ändringar i landskapsstyrelsens förslag till utgifter, skulle budgetförslaget balanseras av en motsvarande ökning av låneanslaget.

U T G I F T E R.

1 Ht.I:4.

Avlöningar (f).

I enlighet med kansliskommissionens förslag har utskottet beslutat föreslå att lönen för landstingets kanslist höjes med en löneklass. Härigenom skulle kanslisten vara hänförd till löneklass A 19.

1 Ht.I:11.

Kanslikommissionens dispositionsmedel.

I anledning av självstyrelsejubiléet nästa år har kanslikommissionen ansett att detta anslag borde höjas till 2.500 mark. I detta belopp skulle även ingå prenumerationsavgiften för tidskriften Nordisk Kontakt åt samtliga landstingsmän. På grund härav föreslås anslaget förhöjt till 2.500 mark.

2 Ht.I:1.

Avlöningar.

2 Ht.I:11.

Utredning rörande nytt redovisningssystem (mom. nytt).

Med uppgift att i huvudsak klarlägga frågorna rörande

ett nytt redovisningssystem inom finansförvaltningen, föreslår landskapsstyrelsen att en tillfällig organisations-ADB-planerare skulle anställas. Utskottet anser dock att landskapsstyrelsen i stället för en ny tjänsteman skulle tillsätta en särskild arbetsgrupp inom kamreraravdelningen, vilken skulle ha rätt att anlita utomstående konsulter. På detta sätt skulle man få till stånd en förutsättningslös utredning om behovet av en eventuell ADB-redovisning. Skulle utredningen visa att en ADB-planerare blir nödvändig för genomförande av ett nytt redovisningssystem, kan landskapsstyrelsen på nytt föreslå inrättandet av dylik avtals-tjänst.

Kostnaderna för utredningen skulle få motsvara den avtalslön landskapsstyrelsen föreslagit för den tillfälliga avtalstjänsten eller 24.000 mark. Detta belopp upptas i ett nytt moment 2 Ht.I:11, varvid 2 Ht.I:1 föreslås minskat med motsvarande belopp. Ordningsnumren på efterföljande moment föreslås ändrade.

3 Ht.I:1. Avlöningar.

Landskapsstyrelsen föreslår att polismästaren skulle placeras i löneklass A 25, varutöver åt nuvarande tjänsteinnehavaren skulle utbetalas ett lönetillägg motsvarande skillnaden mellan löneklasserna A 25 och A 26. Polisinspektören har däremot i ett skriftligt utlåtande till landskapsstyrelsen förordat en löneklass förhöjning, vilket jämte gropjusteringen skulle innebära polismästarens placering i lk A 26. För den skull föreslår utskottet att polismästartjänsten nu skulle placeras i lk A 26 och att landskapsstyrelsen efter ett år ånyo skulle pröva huruvida icke den nuvarande tjänsteinnehavaren då skulle kunna beviljas ett personligt lönetillägg motsvarande en löneklass.

4 Ht.

Hälso- och sjukvård.

Utskottet har också för sin del omfattat förslaget om att landskapsläkaren skulle överföras till landskapsförvaltningen genom en överenskommelseförordning. Därigenom skulle den under kansliavdelningen inrymda social- och hälsovårdsbyrån få en utbyggnad, som i stort skulle motsvara de social- och hälsovårdsavdelningar, som inrättats vid länsstyrelserna i riket.

4 Ht.I:1.Avlöningar. (f)

Vid rubriken för momentet har i detaljmotiveringen icke antecknats att anslaget till sin natur är ett förslagsanslag.

Med den motiveringen nämnda hälsosyster- barnmorska, vars lön under år 1971 höjts med en löneklass, avses landskapshälsosystem- barnmorskan.

4 Ht.II.Ålands centralsjukhus.

Från ~~an~~ ^{om en utredning} rörande centralsjukhusets ställning inom en framtida integrerad hälsovårdsförvaltning har under senare tid blivit alltmer aktuell. Utskottet stöder därför tanken på en allsidig utredning av den framtida hälsovården. En sådan utredning förutsätter givetvis ett nära samarbete med kommunerna, kommunalförbunden och den kommunala samarbetsnämnden.

4 Ht.II:1.Avlöningar (f).

Från rubriken i detaljmotiveringen har utelämnats beteckningen "(f)". Landskapsstyrelsen har likaså utelämnat från detta moment "chefsläkararvodet" som en särskild underrubrik. Utskottet anser, att detta arvode i likhet med rektorsarvodena skulle upptas som en särskild underrubrik. Ändringen innebär ingen höjning av anslaget utan endast en omfördelning inom undermomenten.

Landskapsstyrelsen föreslår att en laboratoriebiträdestjänst skulle indragas. Utskottet förutsätter dock, att indragningen icke sker förrän tjänsten blivit vakant.

4 Ht.II.3.Kosthållningen (f), Terapiutgifter (f)4 och 5.Värme, lyse och vatten (f)

Anslagen har i detaljmotiveringen angivits som förslagsanslag medan de i sifferbudgeten icke erhållit sådan beteckning. Med hänsyn till anslagens natur borde dessa dock vara förslagsanslag varför utskottet infört en sådan ändring.

4 Ht.III:1.Avlöningar (f)

I överensstämmelse med motsvarande benämning under 4 Ht. II:1 föreslås underrubriken "beklädnadsbidrag" ändrad till "dräktbidrag".

4 Ht.III.3, Kosthållningen (f), Terapiutgifter (f) samt
och 5. Värme, lyse och vatten (f)

Med hänsyn till anslagens natur föreslås dessa ändrade till förslagsanslag.

4 Ht.IV:4 Terapiutgifter (f), Värme, lyse och vatten (f).
och 5.

Se motivering under 4 Ht.III:3, 4 och 5.

(4 Ht.V:13.) Bidrag till avlöande av kommunernas skolläkare och skol-
tandläkare (f)

Anslaget har icke flyttats till 5 Ht.II såsom felaktigt angivits i detaljmotiveringen utan till 5 Ht. I :11.

5 Ht.I:1. Avlöningar (f)

Landskapsstyrelsen föreslår inrättandet av tvenne nya tjänster inom den s.k. skolbyrån samt en ombildning av folkskolinspektörstjänsten till skolinspektörstjänst.

Även om en utvidgning av administrationen inom kultur- och utbildningssektorn otvivelaktigt är av behovet, anser utskottet att man skulle skynda långsamt med utbyggnaden för att undgå missgrepp. Det vore därför motiverat, att åtminstone landskapslagen om det centrala ämbetsverket skulle föreligga klar, innan slutlig ställning tas även till nyanställningar. Då det med tanke på förvaltningsreformen inom kultursektorn vore värdefullt att den nya utbildningschefen skulle få vara med och bygga upp den nya förvaltningen, har utskottet dock omfattat förslaget om anslag för inrättandet av utbildningschefstjänst i löneklass B 3. Med avdelningssekreterartjänsten skulle dock anstå tillsvidare, åtminstone till dess landstinget fått taga ställning till utformningen av den nya utbildningsavdelningen. Utbildningschefens uppgift skulle i första hand bli att deltaga i arbetet på revisionen av utbildningsadministration och att i mån av möjlighet överta skoladministrativa uppdrag från kansli I. Utskottet vill icke i detta äskede taga ställning till administrationens organisatoriska detaljer.

Av utbildningschefen bör naturligtvis krävas administrativ förmåga. Med tanke på att utbildningschefen även skall fungera som chef för fornminnesförvaltningen och för den forskningsverksamhet som bedrivs i landskapet, bör man enligt utskottets uppfattning överväga om icke licentiatexamen skulle ställas som villkor. Denna examen har även förvaltningslagskommittén föreslagit.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår utskottet att anslaget skulle minskas med ett belopp som motsvarar den för avdelningssekreteraren upptagna lönen.

I övrigt har utskottet beslutat omfatta landskapsstyrelsens förslag till arvode för skolpsykologen och kostnader för LPH-centralen.

Anslaget om 8.000 mark för ämneskonsulter skulle enligt detaljmotiveringen även tagas från 5 Ht.I:13. Enligt denna motivering skulle detta anslag dessutom ha varit 10.000 mark. För den skall höjes undermomentet till 10.000 mark, samtidigt som anslaget under 5 Ht.I:13 minskas med 10.000 mark.

För att understryka att den nu föreslagna förvaltningsreformen inom utbildningssektorn till sin natur är temporär, föreslås rubriken "skolbyrån" ändrad till "skolförvaltningen".

5 Ht.I:13. Fortbildningskurser för lärare.

Med hänvisning till motiveringen ovan under 1 Ht.I:1 sänkes anslaget till 20.000 mark.

I detaljmotiveringen har av misstag detta moment fått momentnumret 5 Ht.I:12.

5 Ht.I:14. Diverse utgifter.

Detta anslag har i detaljmotiveringen felaktigt givits ordningsnumret 5 Ht.I:13.

5 Ht.II:1. Avlöningar (f),

I överensstämmelse med den motivering landskapsstyrelsen anfört beträffande arvodet för handhavandet av språklaboratoriet och biblioteket, höjes anslaget för bibliotekariens arvode till jämväl 2.400 mark.

5 Ht.IV:2. Extra kurser (f)

I detaljmotiveringen har kostnaderna för en fortbildningskurs felaktigt beräknats till 6.500 mark. Enligt vad landskapskamreraren framhållit skulle 6.000 mark per kurs vara tillfyllest. Anslaget i sifferbudgeten har för tvenne kurser också upptagits till 12.000 mark.

5 Ht.VI:6. Tryckningskostnader.

Anslaget ändras till fast anslag, såsom vilket det även finnes upptagit i detaljmotiveringen. F

5 Ht.VI:13. Elevbeshpisingen (f).

I detaljmotiveringén har detta anslag felaktigt betecknats som fast anslag. I sifferbudgeten har anslaget dock erhållit den riktiga beteckningen (förlagsanslag).

5 Ht.VII:3. Ålands sommaruniversitet.

Då lagstiftningen om arbetar- och medborgarinstitut numera möjliggör bidrag för akademiska kurser inom ramen för dessa institut samt dessutom tillåter kursverksamhet under sommaren, anser utskottet, att en utredning borde verkställas angående möjligheterna till samarbete mellan sommaruniversitetet och medborgarinstitutet. Ett sådant samarbete skulle måhända utmytnna i att medborgarinstitutet på samma sätt som Åbo Akademi under innevarande år skulle förlägga kurser inom ramen för sommaruniversitetets verksamhet.

Men även andra utvägar kunde undersökas för att hjälpa upp sommaruniversitetets ekonomi. Bl. annat borde den möjligheten övervägas att i landskapsbudgeten uppta anslag för akademiska kurser för att utbetalas på motsvarande sätt som statsbidrag för högskolorna i riket.

5 Ht.VIII:2. Värme och lyse (f).

5 Ht.IX:2. Värme, lyse och vatten (f).

Dessa anslag har i detaljmotiveringén felaktigt betecknats som fasta anslag. Anslagen skall vara förlagsanslag.

5 Ht.X:2. Värme, lyse och vatten (f).

Rubriken föreslås ändrad, då däri numera ingår även kostnaderna för vatten.

5 Ht.XI. Ålands hotell- och restaurangskola.

Med beaktande av att staten numera uppför och driver hotell- och restaurangskolor i riket, anser utskottet att samtliga kostnader för undervisningen vid Ålands hotell- och restaurangskola skulle stanna ordinarie medel till last. Landskapsstyrelsen bör därför noggrant följa upp motsvarande utbildning i riket. I övrigt har utskottet intet att anmärka beträffande detta anslag.

5 Ht.XII:1. Avlöningar (f).

Utskottet anser att personliga lönetillägg borde upptagas som särskilda undermoment. För den skall föreslår utskottet att för detta anslag skulle införas ett nytt undermoment "personligt lönetillägg", för vilket upptas ett belopp motsvarande skillnaden mellan löneklasse A 23 och A 25.

5 Ht.XII:3. Referensbibliotek, komplettering av museiföremål samt övrig museiverksamhet.

5 Ht.XII. Ålands kulturhistoriska museum.
Jan Karlsgårdens friluftsluseum.

Rubrikerna föreslås få den lydelse de har i detaljmotiveringen.

5 Ht.XII:10.Underhåll och inköp av museibyggnader och -föremål.

Då anslaget även är avsett att användas för underhåll och inköp av andra museiföremål än byggnader föreslås rubriken ändrad.

5 Ht.XII:13. Bomarsunds fornminnesområde.

Ltn. Göte Sundbergs m.fl. finansmotion (Mot. nr 7/71).

En allmän uppsnyggning av begravningsplatserna på Prästö har redan tidigare varit aktuell. Landskapsarkeologen har dock framhållit för utskottet att i föreliggande årsstat upptaget anslag icke skulle inrymma möjlighet att genomföra dylika arbeten. Då utskottet i likhet med motionärerna funnit det motiverat att denna uppsnyggning skulle utföras så snart som möjligt föreslås anslaget höjt med 5.000 mark.

5 Ht.XII.15.För underhåll och inlösen av gamla byggnader.

Landskapsstyrelsen föreslår att av det nu upptagna anslaget om 9.000 mark, 3.000 mark skulle användas för restaurering av munkkällaren på Hamnö i Kökar. Av resterande belopp skulle 2.000 mark anslås som bidrag för restaurering av kvarnar och 4.000 mark som bidrag för restaurering av gamla byggnader.

Med beaktande av att de kvarnar, som ännu är i sådant skick att de fortfarande kan rustas upp så snart som möjligt borde undergå restaurering, har utskottet beslutat föreslå, att under år 1972 3.000 mark skulle beviljas som bidrag till kvarnrestaureringar.

5 Ht.XIII. Biblioteksverksamheten.

Utskottet kan även för sin del omfatta kulturutskottets förslag om att Ålands författningssamling utan särskild rekvisition avgiftsfritt skulle distribueras till de kommunala biblioteken.

5 Ht.XIV:1. Understöddande av studiecirkelverksamheten (f).

Anslaget föreslås ändrat till förslagsanslag i överensstämmelse med vad landskapsstyrelsen föreslagit i detaljmotiveringen.

5 Ht.XIV:3 Till landskapsstyrelsens disposition.

p. 14.

Kulturutskottet har föreslagit att Ålands Marthadistriktsförbund r.f. i framtiden skulle tillförsäkras anslag ur ordinarie medel såsom bidrag till den del av förbundets verksamhet som gäller kvinnlig hemslöjd. Utan att i detta skede närmare ta ställning till ett sådant bidrag, önskar utskottet dock understryka vikten av att landskapsstyrelsen först noggrant utreder huruvida motsvarande organisationer i riket lyfter statsbidrag för dylik verksamhet.

5 Ht.XIV:6. Stödjande av ungdomsfostrande verksamhet.

Kulturutskottet har uttryckt vissa tvivelsmål rörande landskapsstyrelsens förslag om att landskapets idrottsnämnd skulle breddas och även ges uppgift att ~~föreslå fördelning av ifrå-~~ gavarande anslag och föreslår i stället en landskapets ungdomsnämnd. Med tanke på att Ålands Ungdomsförbund är den största bidragsmottagaren och den övriga delen måste vara ganska lätt för landskapsstyrelsen att fördela, finner utskottet icke skäl för inrättandet av ytterligare en nämnd.

Med hänsyn till att 50.000 mark utbetalas som bidrag årligen till politiska organisationer, anser utskottet att medel ur detta anslag åtminstone under de år landstings- och kommunalval icke förrättas, icke skulle utgivas till politiskt ungdomsarbete. Under dessa mellanvalsår bör det s.k. partistödet räcka till att även stöda de olika politiska grupperingarnas ungdomsorganisationer.

6 Ht.I:1.

Avlöningar (f).

Under detta moment finns anslag upptaget jämväl för en byggmästartjänst, som för närvarande är placerad vid planeringsinspektionen. För att effektivisera rådgivningen rörande lantbrukets ekonomibyggnader borde denna byggmästare under vissa dagar och tider vara anträffbar på lantbruksavdelningen. Därigenom skulle han vara lättare tillgänglig för lantbrukarna som samtidigt med övriga rådgivningsärenden kunde konsultera byggmästaren.

- 6 Ht.I:8. Svin-, får-, och fjäderfäskötselns samt pälsdjursuppfödningens främjande.

Motsvarande anslag i rikets budget till stöd för minknäringen höjdes med det dubbla. På grund därav och med hänsyn till minknäringens nuvarande svåra situation föreslår utskottet, att anslaget skulle höjas till 19.000 mark, varvid förhöjningen helt skulle användas att främja denna näring.

- 6 Ht.I:13. Arvoden och kostnader för kolonisationsnämnder samt bidrag för lantbruksnämnder och sekreterare (f).

- 6 Ht.I:19. Kostnader för åkerreservering.

Beteckningen (f) har i detaljmotiveringen utelämnats. Anslagen är dock till sin natur förslagsanslag.

- 6 Ht.III:9. Räntestöd för fiskerilån (r).

Rubriken föreslås ändrad i överensstämmelse med de benämningar landskapslagen den 16 april 1970 om stöd för fiskerinäringen (9/70) innehåller.

- 6 Ht.III:11. Understöd för marknadsföring samt för transport av över-skottsfisk.

Rubriken föreslås ändrad så, att den bättre täcker de ändamål för vilket anslaget skulle användas.

- 6 Ht.V:3. För anlåtande av konsultföretag, för marknadsföring och andra åtgärder för främjande av näringslivet.

- 6 Ht.V:4. Understöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet.

Rubrikerna i detaljmotiveringen överensstämmer icke med sifferbudgetens rubriksättning. Enligt uppgift skulle sifferbudgetens rubriker vara de riktiga.

- 6 Ht.V:5. Bidrag för elanslutningsavgifter för småindustrin.

Enligt vad utskottet erfarit håller utvecklingsdelegationen för närvarande på med en inventering av de områden som ännu icke elektrifierats. Så snart denna inventering är slutförd skulle landskapsstyrelsen taga ställning till behovet av anslag och därefter inkomma med nya anslagsäskanden.

- 6 Ht.V:9. Kostnader för utvecklingsarbetet.

Ltm. Olof Janssons m.fl. finansomotion (Mot. nr 8/1971).

Enligt 2 § landskapslagen den 2 juli 1970 om främjande av landskapet Ålands ekonomiska utveckling under åren 1970-1975 (18/70) tillsätter landskapsstyrelsen för två år i sänder en utvecklingsdelegation med uppdrag att utarbeta förslag till utvecklingspolitiska åtgärder. Utvecklingsdele-

gationen tillsätter särskilda sektioner för att bereda frågor inom olika områden. För närvarande finns icke någon särskild skärgårdssektion.

Med tanke på att förhållandena i skärgårdskommunerna är fullt jämförbara med förhållandena i de kommuner vilka i riket hänförts till första u-zonen finns särskilda motiv för en speciell satsning på näringslivet och kommunikationerna i dessa kommuner. För den skull är det också viktigt att utvecklingsdelegationen ägnar skärgården särskild uppmärksamhet.

Landstinget har naturligtvis icke befogenhet att förelägga utvecklingsdelegationen skyldighet att inrätta en särskild skärgårdssektion, men finansutskottet anser det oaktat att anslaget borde höjas med 5.000 mark för att användas av utvecklingsdelegationen till att utarbeta förslag till ekonomisk-politiska åtgärder för speciellt skärgårdskommunernas utveckling. Det ankommer sedan på utvecklingsdelegationen att själv bestämma på vilket sätt anslaget bäst skall användas för ifrågavarande ändamål.

7 Ht.I:1.

Avlöningar (f).

Från detaljmotiveringen har beteckningen "(f)" av misslag utelämnats.

7 Ht.II:1

Färjhållningen (f).

b)

Landskapsstyrelsen har framhållit att det föreslagna anslaget icke skulle förutsätta någon utvidgning av turisterna. Utskottet anser dock att landstinget icke på detta sätt borde binda landskapsstyrelsen. I stället förutsättes att landskapsstyrelsen i likhet med vad som gäller övriga anslag använder det för färjhållningen upptagna anslaget på mest ändamålsenliga sätt.

7 Ht.III:1.

För upprätthållande av trafik i skärgården (f).

Landskapsstyrelsen har i motiveringen till detta anslag förutsatt ingen annan utökning av trafiken än kompletterings- trafik i södra skärgården under 9 månader med en veckotur Åbo-Kökar för styckegodstrafik. Utskottet föreslår dock även här en sådan ändring, att landstinget icke skulle binda denna trafik till enbart styckegodstrafik utan förutsätter också i detta fall att anslaget inom fastställd ram användes för att få till stånd mest ändamålsenliga trafik.

8 Ht.I:3.

Familjebostadsbidrag (f).

Anslaget föreslås få den rubrik som landskapsstyrelsen förutsatt i detaljmotiveringen. Därigenom skulle rubriken också täcka den ändring av lagen som är avsedd att träda i kraft den 1.4. 1972.

8 Ht.II.

Ålands arbetsförmedlingsbyrå.

Rubriken föreslås få den lydelse den har i sifferbudgeten.

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag om att ännu icke upptaga anslag för uppförande av familjebostäder i Norrböle. I stället skulle vid beviljande av bostadslånen små bostäder prioriteras. Därtill kommer att företagarna själva för närvarande uppför enrumslägenheter.

8 Ht.II:1.

Avlöningar (f).

Beteckningen "(f)" har i detaljmotiveringen utelämnats.

Ålands yrkesvägledningsbyrå.

Sedan tjänsten som yrkesvägledningsinspektör numera besatts med en ordinarie innehavare finns det anledning förmoda att verksamheten skall få en ändamålsenlig omfattning och inriktning. Yrkesvägledningens arbete borde därför utvecklas i nära samarbete med arbetsförmedlingen och dessutom med goda kontakter till näringslivet.

9 Ht.II:6.

Av naturskyddsåtgärder föranledda utgifter (f).

Ltm. Erik Lundqvists m.fl. finansmotion (Mot. nr 4/1971).

Utskottet har i anledning av motionen hört miljövårdsnämnden ordförande Bertel Lindroos och fiskeriintendenten Karl Storå. Därvid framgick bland annat att miljövårdsnämnden följer med vattenförhållandena genom återkommande vattenprov.

Den första åtgärden till att undvika ytterligare försämring vore att förhindra alla avloppsutsläpp i denna del av Svibyvik. Dessa åtgärder ankommer dock på kommunerna.

Återställandet av förorenade vatten, skulle kunna ske endast genom kostnadskrävande åtgärder, för vilka landskapet för närvarande icke har resurser. Utskottet förväntar sig därför att miljövårdsnämnden fortsätter sina undersökningar av vattnet samt att landskapsstyrelsen uppmanar berörda kommuner att undersöka möjligheterna att förhindra utsläpp av förorenade avlopp i denna del av Svibyvik.

- 9 Ht.II:11. Bekämpning av husbocken och bidrag för främjande av bostadsbebyggelsen i av husbocken utsatta trakter (f).

I rubriken har ordet "härjade" utbytt mot uttrycket "utsatta". Sistnämnda uttryck ingår även i 11 Ht. III:2.

- 10 Ht.II:2. Ålands centralsanatorium för anskaffning av inventarier och instrument samt för grundreparation.

Emedan anslaget även är avsett för grundreparationer föreslås rubriken ändrad så att den därigenom täcker det ändamål för vilket anslaget är avsett.

- 10 Ht.III:5. Ålands sjömansskola för anskaffning av inventarier och maskiner (r).

Utskottet omfattar förslaget om att lastluckor, mast och tillbehör skulle anskaffas. Med hänsyn till den utveckling som pågår särskilt inom detta område förutsättes dock att landskapsstyrelsen innan beslut om anskaffningen fattas, möga pröva om de föreslagna anordningarnas ändamålsenlighet.

- 10 Ht.III: Undervisnings- och bildningsväsendet.

11 och 12. Till den del rubrikerna för dessa anslag gäller Jan-Karlsgårdens friluftsmuseum, föreslås dessa ändrade i överensstämmelse med vad som ovan anförts under 5 Ht.XII.

- 10 Ht.IV:5. Aktieteckning i bolag (r).

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag till aktieteckning. Skulle det visa sig att hela anslaget icke skulle behöva utnyttjas för att teckna aktier i Chips Ab, föreslår utskottet att landskapsstyrelsen skulle ges fullmakt att använda resterande belopp till aktieteckning i annat företag, vars verksamhet går ut på förädling av åländska produkter särskilt i skärgården eller på landsbygden.

- 10 Ht.V:1. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (r).

Ltm. Elmer Janssons m.fl. finansmotion (Mot. nr 3/1971).

Ltm. Barne Björklunds m.fl. finansmotion (Mot. nr 5/1971).

Ltm. Göte Sundbergs m.fl. finansmotion (Mot. nr 6/1971).

Under den tid gällande u-områdeslagstiftningen är i kraft anser utskottet att en särskild satsning ^{speciellt} borde göras i utbyggnaden av vägar och övriga trafikförbindelser ~~in~~ ^{speciellt} inom skärgårdsområdena. Goda trafikförhållanden är nämligen en grundförutsättning för utvecklingsarbetet inom dessa områden. Byggandet av fasta vägförbindelser skulle på sikt minska kostnaderna för färjhållningen, varför samhällsekonomiska

- 16 -

aspekter talar för sådana lösningar där detta är möjligt. I anledning av det ovan anförda har utskottet beslutat omfatta den förhöjning av vägbyggnadsanslaget landskapsstyrelsen föreslagit och funnit skäl för en ytterligare förhöjning om 50.000 mark.

Beträffande de arbeten som enligt landskapsstyrelsens förslag skulle utföras under år 1972 föreslår utskottet följande ändringar:

Gölby-Näfsby. Ifall vägens sträckning genom Gölby under året blir fastställd berättigas landskapsstyrelsen, att använda anslaget för ombyggnad av antingen vägsträckan Emkarby-Tingsbacka eller sträckan Tingsbacka-Gölby.

Strömma-Kvarnbo. Utskottet förutsätter att entreprenadbud inbegärs under förutsättning att nödigt anslag upptages i 1973 års ordinarie årsstat.

Långnäs. Med beaktande av att trafiken bör kunna ordnas ännu under år 1972 såsom hittills, föreslås att anslaget strykes och i stället överflyttas till Dånöprojektet. Därigenom skulle detta projekt kunna slutföras under år 1972.

Dånö, fast vägförbindelse. Placeringen av fiskehamnen bör enligt utskottets mening icke fördröja genomförandet av brobygget till Dånö. För den skull frikopplas fiskehamnen från detta projekt. Anslaget föreslås förhöjt till 175.000 mark genom att anslaget om 50.000 mark för Långnäs överflyttats till detta anslag.

Utskottet är ense med landskapsstyrelsen därom att faktiska besparingar skulle få användas till att komplettera andra anslag där överskridning ägt rum, dock under förutsättning att fråga är om mindre överskridning.

Jurmo färjfäste samt väg och trafikplan för nordöstra skärgården.

Med tanke på den småindustriella verksamhet som bedrivs i Jurmo by i Brändö är det av största betydelse att landskapets myndigheter garanterar Jurmo säkra trafikförbindelser. Den temporära lösning som nuvarande förbättrade färj-fäste kan anses vara, täcker enligt utskottets mening icke en sådan garanti, särskilt som befälhavaren för m/s Kumlinge förbundit sig att angöra detta färj-fäste endast under villkor att ett nytt färj-fäste uppförs inom en nära framtid.

Då det inom ramen för nu upptagna totalanslag icke ändå finns möjlighet att i 1972 års budget föreslå ett nytt anslag för Jurmo färjfäste och då hela trafiken inom den nordöstra skärgården borde få en fast planering, har utskottet funnit skäl tala för att en förutsättningslös utredning och planering av trafiken i denna del av skärgården skulle verkställas under nästa år och föreläggas landstinget i samband med årsstaterna för år 1973. En sådan utredning skulle göras i samråd med berörda kommuner, utvecklingsdelegationen, planeringsrådet och vägavdelningen. Skulle mot förmodan en sådan utredning icke föreligga klar vid behandlingen av 1973 års budget, finner utskottet att detta icke utgör hinder för införandet av ett anslag för ett nytt Jurmo färjfäste.

Vårdö vägprojekt.

Enligt vad vägingenjören uppgivit för utskottet skulle projekteringen av Vårdövägen ta c. två år i anspråk. Landskapsstyrelsen har visserligen framskjutit påbörjandet av arbetena till år 1975 enligt principbudgeten, men påbörjandet bör dock kunna ske redan år 1974.

För att projekteringsarbetena skall kunna inledas så snart som möjligt föreslår utskottet att anslaget skulle höjas med 50.000 mark, vilket belopp skulle användas för projektering av Vårdövägen i enlighet med den sträckning landstinget tidigare fastställt. Därigenom möjliggöres budgetering av projektet i 1974 års budget.

Ltm Göte Sundbergs motion.

Betydelsen av gång- och cykelbanor som trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder kan icke underskattas. För närvarande är under uppförande en för våra förhållanden omfattande höghusbebyggelse i närheten av Lemlandsvägen. För den skull borde landskapsstyrelsen undersöka möjligheterna att utbygga en cykel- och gångbana längs Lemlandsvägen från den s.k. rökerikorsningen fram till höghusbebyggelsen.

Däremot torde den planerade omläggningen av norra utfarten säkerställa gång- och cykeltrafiken längs nuvarande Godbyvägen. För den skull torde det knappast finnas behov för en utbyggnad av den nuvarande cykel- och gångbanan.

Motionärerna har föreslagit att ett trafikljus skulle uppmonteras i den s.k. rökerikorsningen för att få trafiken därstädes att löpa smidigare. Då trafikstockningarna i denna korsning i regel inträffar på morgonen mellan kl. 1/2 8 och 9 skulle polisdirigering av trafiken vara en fullt

tillfredsställande lösning. Denna lösning har förordats av såväl vägingenjören som polismästaren i Mariehamn.

10 Ht.V:2. Anskaffning av vägmaskiner (r).

Beteckningen "(r)" har utelämnats i detaljmotiveringen. Anslaget är dock till sin natur ett reservationsanslag.

10 Ht.VI:1. Anskaffning av utrustning och utbyte av bil.

Behovet av en polismotorcykel på landsbygden även för den rörliga trafikövervakningen synes vara synnerligen begränsat. För att en mptorcykelpolis skall kunna utföra direkta ingripanden bör han ha möjlighet att omedelbart kalla på hjälp från polisbil. På den grund anser utskottet att motorcykeln borde avyttras till polisdepån i riket. Under förutsättning att så sker omfattar utskottet förslaget om att en mindre personbil anskaffas för att ställas till brottmålsavdelningens förfogande.

10 Ht.VI:2. Anskaffning av båt och bil.

Med beaktande av den stora utökningen av antalet småbåtar i landskapets vatten synes anskaffandet av en polisbåt vara behövlig.

10 Ht.VII:3. Inköp av jordområden.

Utskottet förutsätter att landstinget i tilläggsbudget ännu får uttala sig över förslag till köpebrev rörande ifrågavarande områden. Likaså borde vägplan jämte kostnads-kalkyl samt eventuellt annan planering av Lemböteområdet föreligga, innan slutlig ställning tas till anslagets användning för byggande av väg.

11 Ht.I:4. Amorteringslån för byggande av lagerutrymmen för lantbruks-produkter (r).

Anslaget bör vara reservationsanslag, vilket det även antecknats som i detaljmotiveringen.

11 Ht.I:9. Lån för kraftutbyggnad (r).

Då motsvarande anslag upptogs i 1971 års budget ställdes som villkor för utbetalningen att beslut om samgående av de berörda företagen skulle föreligga. Några konkreta planer på ett sådant samgående föreligger ännu icke. Utskottet förutsätter därför att landskapsstyrelsen skulle påskynda fusioneringen av företagen. Mariehamns stad har genom sin andel i Ålands kraftverksbolag och med eget distributions-företag en nyckelställning, då det gäller sammanslagningen. Utskottet förutsätter därför att slutligt beslut om fusionering skall kunna fattas av berörda parter under instundande år.

--19--

Med hänvisning till det ovan anförda för uskottet vördsamt föreslå
att Landstinget måtte antaga landskaps-
styrelsens förslag till ordinarie inkomst-
och utgiftsstat för landskapet Åland under
år 1972 med följande ändringar och tillägg
samt bemyndiga landskapsstyrelsen att uppta-
ga för budgetens förverkligande erforderliga
lån.

I N K O M S T E R.

landskapsstyrelsen finansutskottets förslag
sens förslag

6 Avdelningen.
=====

I. Finansieringsinkomster.

Avräknings- och ränteinkoms-
ster samt lån.

2. Lån	8.737.430	8.777.389
--------	-----------	-----------

Summa I kap. 44.787.430 44.827.389

Summa 6 Avdelningen 44.787.430 44.827.389

Summa inkomster mk	51.616.430	<u>51.656.389</u>
--------------------	------------	-------------------

U T G I F T E R.

1 Huvudtiteln. Landstinget.
=====

I. Allmänna landstingskostnader.

4. Avlöningar: (förslagsanslag)

grundlön...13.487 14.137

ålderstill-

lägg..... 3.050

dyrorts-

tilllägg.... 465

lönejuste:

ring 1.400

18.402

19.052

11. Kanslikommissionens dis-

positionsmedel

1.500

2.500

Summa I kap. 419.402 421.052

Summa 1 Huvudtiteln 419.402 421.052

2 Huvudtiteln. Landskapsstyrelsen.
=====

I. Centralförvaltningen.

1. Avlöningar (förslagsanslag)

årsarvöden195.005 171.005

960.849

936.849

24.000

11. Utredning rörande redovisningsystem --
12. Landskapsstyrelsens dispositionsmedel
Planeringsrådet.
13. Arvoden och resor.....
14. Utredningar och sakkunnigarvoden.....
15. Diverse utgifter
16. Inventeringar och grundläggande under-
sökningar

Summa I kap. 1.453.187

Summa 2 Huvudtiteln 1.453.187

4 Huvudtiteln. Hälso- och sjukvård.

II. Ålands centralsjukhus.

1. Avlöningar: (förslagsanslag)
grundlöner..... 851.954
årsarvoden..... 1.262.494 1.252.894
chefsläkararvode - 9.600
ålderstillägg 200.000

3. Kosthållningen (förslagsanslag)
4. Terapiutgifter (förslagsanslag)
5. Värme, lyse och vatten (förslagsanslag)

III. Ålands centralsanatorium.

1. Avlöningar (förslagsanslag)

dräktbidrag

ålderstillägg 36.000

3. Kosthållningen (förslagsanslag)
4. Terapiutgifter (förslagsanslag)
5. Värme, lyse och vatten (förslagsanslag)

IV. Ålands tuberkulosbyrå.

4. Terapiutgifter (förslagsanslag)
 5. Värme, lyse och vatten (förslagsanslag)

5 Huvudtiteln. Undervisnings- och
 bildningsväsendet.

I. Allmän utbildning.
 Skolförvaltningen.

1. Avlöningar: (förslagsanslag)

grundlöner
 årsarvoden 47.167 28.876
 arvode för ämneskonsulen-
 ter , 8.000 10.000

152.075 135.784

Särskilda utgifter för folk-
 skolväsendet.

13. Fortbildningskurer för lärare 30.000 20.000

Summa I kap. 4.836.625 4.810.334

II. Ålands lyceum.

1. Avlöningar: (förslagsanslag)

bibliotekariens arvode 1.800 2.400

900.767 901.367

Summa II kap. 1.398.368

IX. Ålands kvinnliga hemslöjdsskola.

2. Värme och lyse (förslagsanslag)

X. Ålands husmodersskola.

2. Värme, lyse och vatten (förslagsanslag)

XII. Fornminnesvården.

Ålands museum.

1. Avlöningar: (förslagsanslag)

årsarvoden 30.547 28.544
 personligt lönetillägg... - 2.003

3. Referensbibliotek, komplettering av musei-
 föremål samt övrig museiverksamhet.....

Ålands kulturhistoriska museum.

Jan Karlsgårdens friluftsmuseum.

10. Underhåll och inköp av museibyggnader och-föremål

13. Bomarsunds fornminnesområde 40.000 45.000

Summa XII kap. 244.847 249.847

XIV.Särskilda anslag.

1. Understödjande av studiecirkelverksamheten
(förslagsanslag)

- Summa 5 Huvudtiteln 11.225.973 11.205.282

6 Huvudtiteln.Näringarnas främjande.

I. Jordbruket och dess binärningar samt
kolonisationsverksamheten.

8. Svin-,får- och fjäderfäskötselns samt päls-
djursuppfödningens främjande..... 15.000 19.000

Summa I kap. 1.430.887 1.434.887

III.Fisket.

9. Räntestöd för fiskerilån(reservationsanslag)

11. Understöd för marknadsföring samt för transport
av överskottsfisk.....

V. Övriga näringar.

9. Kostnader för utvecklingsarbetet..... 88.000 93.000

Summa V kap: 617.061 622.061

Summa 6 Huvudtiteln 3.774.094 3.783.094

8 Huvudtiteln.Sociala uppgifter.

I.Särskilda anslag för sociala ändamål.

3. Familjebostadsbidrag (förslagsanslag)

-24-

9 Huvudtiteln. Diverse anslag.

II. Särskilda anslag.

11. Bekämpning av husbocken och bidrag för
främjande av bostadsbebyggelsen i av hus-
bocken utsatta trakter (förslagsanslag)

10 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.

II. Hälso- och sjukvården.

2. Ålands centralsanatorium för anskaffning
av inventarier och instrument samt för
grundreparation

III. Undervisnings- och bildningsväsendet.

11. Jan Karlsgårdens friluftsmuseum för avlopp
och toaletter
12. Jan Karlsgårdens friluftsmuseum och Bomar-
sunds fornminnesområde för anskaffning av
inventarier och vissa grundreparationer

V. Kommunikationsväsendet.

1. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten
(reservationsanslag)..... 2.670.000 2.720.000

Summa V kap. 2.933.000 2.983.000

Summa 10 Huvudtiteln 4.962.700 5.012.700

11 Huvudtiteln. Understödslån.

I. Näringarnas främjande.

4. Amorteringslån för byggande av lagerutrymmen
för lantbruksprodukter (reservationsanslag)

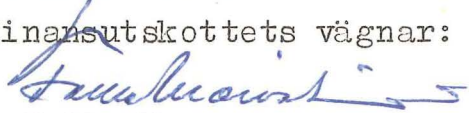
Summa utgifter mk 51.616.430 51.656.389

Ma-

-25-

riehamn, den 13 december 1971.

På finansutskottets vägnar:

Folke Woivalin
ordförande

./.. Sune Carlsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Folke Woivalin, viceordförande Runar Wilén samt ledamöterna Elmer Jansson, Åke Bamberg, Knut Mattsson.

Till Finansutskottet

från kanslikommissionen.

Finansutskottet har med skrivelse av den 7 innevarande december månad inbegärt kanslikommissionens yttrande över landskapsstyrelsens förslag till utgifter under 1 Ht i förslaget till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1972 (framställning nr 38/1971). Kanslikommissionen har vid sammanträde den 7 december 1971 granskat förenämnda huvudtitel och har i anledning därav äran anföra följande:

- landstingets kanslist har hänförs till löneklass A 18. Kansli- kommissionen har emellertid nu konstaterat, dels att nämnda tjänst av kanslikommissionen den 21 november 1966 jämförts med tjänst eller befattning såsom kanslist och arkivarie inom länsförvalt- ningen i riket ävensom dels att - eftersom dylika kombinerade tjänster ej längre synas förekomma inom länsförvaltningen - tjänsterna såsom länsarkivarier redan från och med den 1 januari 1971 uppflyttats från löneklass A 18 till löneklass A 19. På grund härav har kanslikommissionen ansett, att också landstingets kans- list bör uppflyttas till löneklass A 19 från och med den 1 januari 1971.
- anslaget för kanslikommissionens dispositionsmedel har upptagits till 2.000 mark. Då man emellertid kan förutse särskilda utgifter under nästa år i samband med självstyrelsejubiléet, har kansli- kommissionen ansett att anslaget borde höjas till 2.500 mark. Kansli- kommissionen har också fattat beslut om att tidskriften Nordisk Kontakt skall prenumereras åt varje landstingsman för år 1972. Kost- naden härför uppgår till 300 mark.
- i övrigt har kanslikommissionen icke funnit skäl till anmärkningar emot landskapsstyrelsens förslag. Kanslikommissionen har för sin del intet att invända emot att landskapsstyrelsen i framtiden skul- le berättigas verkställa den s.a.s. rutinmässiga budgeteringen också av landstingets utgifter. Kanslikommissionen avser emellertid att härefter vid sammanträde under varje augusti månad upptaga till behandling frågan om huruvida något tidigare anslag bör i särskild omfattning höjas eller nytt anslag av betydelse för landstinget och dess arbete upptagas i landskapsstyrelsens förslag till ordi- narie årsstat för påföljande år.

På kanslikommissionens vägnar:

Alarik Häggblom
talmanJan-Erik Lindfors
t.f.sekreterare.

r 2998.

Finansutskottet har med skrivelse av den 2 innevarande december månad anhållit om landskapsstyrelsens yttrande över frågan, huruvida det kan anses vara riktigt, att en landskapsstyrelseledamot samtidigt med detta förtroendeuppdrag bestrider en länsmanstjänst i landskapet med redovisningsskyldighet inför landskapsstyrelsen i fråga om vissa avgifter. På grund härav har landskapsstyrelsen äran anföra följande:

I 2 § 2 mom. av gällande landskapslag angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland stadgas att "ledamot i landskapsnämnden må likväl ej vara denbefattningshavare, som på grund av sin ställning är redovisningsskyldig inför landskapsnämnden". Ledamöterna i landskapsstyrelsen utses av landstinget för två kalenderår i sänder och deras uppdrag fortfar intill dess nytt val ägt rum. De nuvarande ledamöterna i landskapsstyrelsen har utsetts för mandatperioden den 1.1 1970 - 31.12 1971.

Den 13 juli 1971 avled länsmannen i Sunds m.fl.socknars distrikt. Ordinarie överkonstapel i polisdistriktet var då Gunnar Häggblom, samtidigt alltså ledamot av landskapsstyrelsen. I 6 § 1 mom. förordningen om polisväsendet i landskapet Åland stadgas att länsmännen i landskapet utnämnas av landshövdingen. Stadgandet i 8 § av samma förordning synes sannolikt medgiva landshövdingen rätt att utan något föreskrivet samråd med landskapsstyrelsen förordna vikarier till rikets förvaltning underlydande polisbefattningar. Den 14 juli 1971 förordnade länsstyrelsen i landskapet Åland överkonstapeln Gunnar Häggblom att tillsvida jänte egen befattning såsom överkonstapel bestrida befattningen såsom länsman i detta distrikt. Vid informell förfrågan i saken från länsstyrelsens sida beträffande herr Häggbloms rätt att jänte egen tjänst handhava andra arbetsuppgifter, restes från landskapsstyrelsens sida inga hinder i sådant avseende. I detta sammanhang kan det också vara skäl att fästa viss uppmärksamhet vid den omständigheten, att den 19 juli 1971 vidtagit en underbefälskurs i Helsingfors för polismän och att äldre poliskonstapeln i Sunds kommun Rudolf Mikael Nordin blivit antagen till denna kurs.

I 50 § landskapslagen om jakt stadgas blott att jaktkort utfärdas i Mariehamns stad av polisinrättningen och i landskommunerna av länsman ävensom att avgiften för jaktkort utgör visst angivet belopp. Närmare bestämmelser om uppbörden och redovisningen av jaktkortsmedel saknas i vår lagstiftning. I rikets jaktförordning stadgas emellertid i dess 8 § att jaktvårdsavgift uppbäres av polischefen eller av honom förordnad person. Den, som handhar uppbörden är också jämlikt 11 § skyldig att redovisa influtna jaktvårdsavgifter. Eftersom ansvaret för jaktkorten och tydligen därmed också för jaktkortsmedlens förvaltning i Mariehamns

stad kan bäras av den kollektiva myndigheten "polisinrättningen i Mariehamn" kunde man måhända finna det möjligt att också för landsbygdens vidkommande förordna annan anställd vid länsmanskontoren än länsmanen personligen att handhava uppbörden och redovisningen av jaktkortsmedlen. Under år 1970 har från länsmanskontoret i Sund m.fl. socknars distrikt redovisats jaktkortsavgifter inalles 4.245 mark och under tiden den 1.1 - 19.8 1971 inalles 4.130 mark.

Jämlikt landskapslagen om rovdjurspremier i landskapet Åland utbetalas belöning, som avses i denna lag, på landet av länsman och i Mariehamn av polis-inrättningen. För sådant ändamål skall medel av landskapsstyrelsen på rekvisition ställas till länsmännens och polis-inrättningens förfogande. Närmare anvisningar rörande premiemedlens förvaltning och redovisning skall utfärdas av landskapsstyrelsen. Sådana anvisningar av någon betydelse för bedömningar av föreliggande ärende har icke utfärdats. I avsaknad av klara direktiv och anvisningar rörande premiemedlens förvaltning och redovisning kan möjligen också landskapslagens om rovdjurspremier i landskapet Åland stadganden eventuellt tolkas därhän att icke polischefen personligen nödvändigtvis alltid behöfde hållas i denna egenskap ansvarig för premiemedlens förvaltning och redovisning. Under år 1970 har från länsmanskontoret i Sund m.fl. socknars distrikt redovisats rovdjurspremier inalles 4.867 mark och under år 1971 hittills inalles 3.575,50 mark.

Landskapsstyrelsen understryker till slut att landstinget uppenbarligen tidigare tolkat ovanberörda lagstadganden på sådant sätt att person, som t.o.m. innehaft ordinarie länsmanstjänst i landskapet haft möjligheter att under många år såsom ledamots suppleant deltaga i landskapsstyrelsens arbete. På grund härav och då dels en länsmans redovisningsskyldighet gentemot självstyrelseförvaltningen ur landskapsstyrelsens synpunkt sett är mycket begränsad och dels givetvis stadgandet i landskapsförvaltningslagens 64 § städse i eventuellt förekommande fall har beaktats, har landskapsstyrelsen icke funnit anledning invända mot länsstyrelsens i landskapet Åland förordnande av överkonstapeln Gunnar Häggblom att tillsvidare jämte egen befattning handhava jämväl på länsmanen i Sund m.fl. socknars distrikt ankommande arbetsuppgifter.

Ovanstående uppgifter har landskapsstyrelsen, som i övrigt icke funnit det möjligt att yttra sig i denna sak, härmed äran överbringa till finansutskottet.

Mariehamn, den 9 december 1971.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Läntråd Martin Isaksson

Äldre landskapssekreterare Jan-Erik Lindfors.

2998.

Finansutskottet har med skrivelse av den 2 innevarande december månad anhållit om landskapsstyrelsens yttrande över frågan, huruvida det kan anses vara riktigt, att en landskapsstyrelseledamot samtidigt med detta förtroendeuppdrag bestrider en länsmanstjänst i landskapet med redovisningsskyldighet inför landskapsstyrelsen i fråga om vissa avgifter. På grund härav har landskapsstyrelsen äran anföra följande:

I 2 § 2 mom. av gällande landskapslag angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland stadgas att "ledamot i landskapsnämnden må likväl ej vara denbefattningshavare, som på grund av sin ställning är redovisningsskyldig inför landskapsnämnden". Ledamöterna i landskapsstyrelsen utses av landstinget för två kalenderår i sänder och deras uppdrag fortfar intill dess nytt val ägt rum. De nuvarande ledamöterna i landskapsstyrelsen har utsetts för mandatperioden den 1.1 1970 - 31.12 1971.

Den 13 juli 1971 avled länsmannen i Sunds m.fl. socknars distrikt. Ordinarie överkonstapel i polisdistriktet var då Gunnar Häggblom, samtidigt alltså ledamot av landskapsstyrelsen. I 6 § 1 mom. förordningen om polisväsendet i landskapet Åland stadgas att länsmännen i landskapet utnämnas av landshövdingen. Stadgandet i 8 § av samma förordning synes sannolikt medgiva landshövdingen rätt att utan något föreskrivet samråd med landskapsstyrelsen förordna vikarier till rikets förvaltning underlydande polisbefattningar. Den 14 juli 1971 förordnade länsstyrelsen i landskapet Åland överkonstapeln Gunnar Häggblom att tillsvidare jämte egen befattning såsom överkonstapel bestrida befattningen såsom länsman i detta distrikt. Vid informell förfrågan i saken från länsstyrelsens sida beträffande herr Häggbloms rätt att jämte egen tjänst handhava andra arbetsuppgifter, restes från landskapsstyrelsens sida inga hinder i sådant avseende. I detta sammanhang kan det också vara skäl att fästa viss uppmärksamhet vid den omständigheten, att den 19 juli 1971 vidtagit en underbefälskurs i Helsingfors för polismän och att äldre poliskonstapeln i Sunds kommun Rudolf Mikael Nordin blivit antagen till denna kurs.

I 50 § landskapslagen om jakt stadgas blott att jaktkort utfärdas i Mariehamns stad av polisinrättningen och i landskommunerna av länsman ävensom att avgiften för jaktkort utgör visst angivet belopp. Närmare bestämmelser om uppbörden och redovisningen av jaktkortsmedel saknas i vår lagstiftning. I rikets jaktförordning stadgas emellertid i dess 8 § att jaktvårdsavgift uppbäres av polischefen eller av honom förordnad person. Den, som handhar uppbörden är också jämlikt 11 § skyldig att redovisa influtna jaktvårdsavgifter. Eftersom ansvaret för jaktkorten och tydligen därmed också för jaktkortsmedlens förvaltning i Mariehamns

stad kan bäras av den kollektiva myndigheten "polisinrättningen i Mariehamn" kunde man måhända finna det möjligt att också för landsbygdens vidkommande förordna annan anställd vid länsmanskontoren än länsmannen personligen att handhava uppbörden och redovisningen av jaktkortsmedlen. Under år 1970 har från länsmanskontoret i Sund m.fl. socknars distrikt redovisats jaktkortsavgifter inalles 4.245 mark och under tiden den 1.1 - 19.8 1971 inalles 4.130 mark.

Jämlikt landskapslagen om rovdjurspremier i landskapet Åland utbetalas belöning, som avses i denna lag, på landet av länsman och i Mariehamn av polisinnrättningen. För sådant ändamål skall medel av landskapsstyrelsen på rekvisition ställas till länsmännens och polisinnrättningens förfogande. Närmare anvisningar rörande premiemedlens förvaltning och redovisning skall utfärdas av landskapsstyrelsen. Sådana anvisningar av någon betydelse för bedömningar av föreliggande ärende har icke utfärdats. I avsaknad av klara direktiv och anvisningar rörande premiemedlens förvaltning och redovisning kan möjligen också landskapslagens om rovdjurspremier i landskapet Åland stadganden eventuellt tolkas därhän att icke polischefen personligen nödvändigtvis alltid behöfve hållas i denna egenskap ansvarig för premiemedlens förvaltning och redovisning. Under år 1970 har från länsmanskontoret i Sund m.fl. socknars distrikt redovisats rovdjurspremier inalles 4.867 mark och under år 1971 hittills inalles 3.575,50 mark.

Landskapsstyrelsen understryker till slut att landstinget uppenbarligen tidigare tolkat ovanberörda lagstadganden på sådant sätt att person, som t.o.m. innehaft ordinarie länsmanstjänst i landskapet haft möjligheter att under många år såsom ledamots suppleant deltaga i landskapsstyrelsens arbete. På grund härav och då dels en länsmans redovisningsskyldighet gentemot självstyrelseförvaltningen ur landskapsstyrelsens synpunkt sett är mycket begränsad och dels givetvis stadgandet i landskapsförvaltningslagens 64 § städse i eventuellt förekommande fall har beaktats, har landskapsstyrelsen icke funnit anledning invända mot länsstyrelsens i landskapet Åland förordnande av överkonstapeln Gunnar Häggblom att tillsvidare jämte egen befattning handhava jämväl på länsmannen i Sund m.fl. socknars distrikt ankommande arbetsuppgifter.

Ovanstående uppgifter har landskapsstyrelsen, som i övrigt icke funnit det möjligt att yttra sig i denna sak, härmed äran överbringa till finansutskottet.

Mariehamn, den 9 december 1971.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Martin Isaksson

Äldre landskapssekreterare

Jan-Erik Lindfors.

Till Finansutskottet

från lagutskottet.

I avseende å begärt yttrande beträffande riktlinjer för behandlingen i landskapsstyrelsen av ansökningar om åländsk hembygdsrätt och om tillstånd att i landskapet äga och besitta fast egendom trots avsaknad av åländsk hembygdsrätt har lagutskottet, som i ärendet hört äldre landskapssekreteraren Jan-Erik Lindfors och juriskandidaten Johan Dahlman, den sistnämnde sekreterare i kommittén för revision av lösningslagen, härmed äran anföra följande:

Beviljande av hembygdsrätt innebär medgivande av samtliga rättigheter, som tillkommer ålänning. Den som har åländsk hembygdsrätt kan alltså köpa vilken fastighet som helst, idka näring och deltaga i allmänna val inom landskapet. Utskottet har funnit, att åländsk hembygdsrätt beviljats personer på sådan grund, att sökanden icke annars skulle ha kommit i åtnjutande av förmåner av närmast social natur, som det ansetts skäligt att vederbörande bör erhålla. Ett sådant stadgande är stadgandet i 2 § landskapslagen om bostadsproduktion, som orsakat att hembygdsrätt ansetts nödvändigt bevilja sökande närmast för att han skall ha möjlighet att erhålla bostadslån.

Då utskottet allmänt omfattar den restriktiva inställning landskapsstyrelsen haft till beviljande av tillstånd till jordförvärv åt personer, som saknar åländsk hembygdsrätt, finner utskottet att åländsk hembygdsrätt icke borde beviljas under förutsättningar, då tillstånd till jordförvärv måhända icke skulle ha beviljats eller i varje fall icke sådant tillstånd skulle ha beviljats för ett större område, exempelvis en jordbrukslägenhet. I landskapslagstiftningen borde därför icke förutsättas hembygdsrätt för erhållande av sådana förmåner, som kommer att utgöra ett starkt skäl för att en person icke blott skall få äga fast egendom eller idka näring i landskapet utan även måste erhålla hembygdsrätt för att bli i detta avseende likställd med landskapets övriga invånare.

Beviljande av hembygdsrätt.

Såsom huvudregel har förutsatts att sökande skall ha varit mantalskriven i landskapet i minst fem år, för att hembygdsrätt skall kunna beviljas. På grund av särskilda skäl har landskapsstyrelsen dock beviljat hembygdsrätt redan efter två års mantalsskrivning och i något undantagsfall också tidigare än så. Vederbörande kommun har icke hörts över ansökan. Såsom särskilda skäl har betraktats fastighetsköp för bostadsbygge, återflyttning till landskapet, sökandens tjänsteställning.

Utskottet anser att sökandens hemkommun borde höras i ärendet även om detta icke förutsättes i landskapslagen angående åländsk hembygdsrätt. Med hänvisning till vad ovan anfördes borde rätten att erhålla bostadslån icke vara absolut beroende av åländsk hembygdsrätt och alltså fastighetsköp för bostadsbygge icke betraktas som särskilt skäl för erhållande av hembygdsrätt. Detta förutsätter dock lagändring så att bostadslån undantagsvis kunde beviljas. I övrigt har utskottet ansett att såsom särskilda skäl främst bör betraktas återflyttning till landskapet men i övrigt borde tolkningen vara restriktiv och hembygdsrätt icke beviljas tidigare än efter två års mantalsskrivning.

Beviljande av tillstånd att äga fast egendom.

Landskapsstyrelsen har två möjligheter att inverka på främlingars fastighetsförvärv i landskapet. Då det gäller utländska medborgare inbegärs regelmässigt landskapsstyrelsens utlåtande av länsstyrelsen förrän ärendet går vidare till statsrådet för avgörande. Dessa ärenden gäller icke blott äganderätt till fastighet utan också besittningsrätt för längre tid än fem år. En nästan undantagslös praxis är att länsstyrelsen icke förordar ansökningar om vederbörande kommuns fullmäktige eller landskapsstyrelsen avgivit negativt utlåtande i ärendet. Statsrådet har icke beviljat tillstånd om icke samtliga i ärendet avgivna utlåtanden varit positiva.

Statsrådets tillstånd är alltid erforderligt för lagfart då det gäller utländsk medborgares fastighetsförvärv, varför dessa ärenden i samtliga fall blir föremål för landskapsstyrelsens prövning. Däremot förutsätter lagen om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i landskapet Åland icke landskapsstyrelsens tillstånd för att lagfart skall kunna beviljas. Den åsikten har framförts, att rätten att inlämna lösningsanspråk icke konstitueras tidigare än efter det lagfart har beviljats. Av praktiska skäl kommer också anspråk om inlösen att inlämnas först efter det om lagfarten kungjorts på vederbörande kommuns anslagstavla och landskapsstyrelsen dessutom kungjort om att fastighet förvärvats av person, som saknar åländsk hembygdsrätt.

Om landskapsstyrelsen beviljar tillstånd att förvärva fast egendom till person, som saknar åländsk hembygdsrätt, så avsäger sig landskapsstyrelsen därmed rätt att inlämna lösningsanspråk men samtidigt undandrar landskapsstyrelsen också vederbörande kommun och varje enskild ålänning rätten att inlämna lösningsanspråk med anledning av förvärvet. På grund härav uppstår i landskapsstyrelsen en gra-

dering av fallen sålunda, att personer, som har tillräcklig anknytning till landskapet i allmänhet beviljas tillstånd medan många sökande, beträffande vilka landskapet icke skulle utöva lösningsrätt, lämnas utan tillstånd för att icke kommunen eller enskild skall utestängas från lösningsrätt.

Under åren 1969 och 1970 har sålunda drygt hälften av de lagfarts-sökande, som saknat hembygdsrätt, haft tillstånd av landskapsstyrelsen för sitt jordförvärv, medan nästan hälften icke haft tillstånd och i ytterst få fall blivit attackerade med lösningsanspråk.

Beträffande prövningen av dessa ärenden och därmed sammanhängande åtgärder önskar utskottet framhålla, att samtliga till personer, som saknar hembygdsrätt, beviljade lagfarter borde kungöras av landskapsstyrelsen. Säljarens ekonomiska bevekelsegrunder borde icke betraktas som skäl för beviljande av tillstånd. Beträffande fastighetens läge och storlek borde en restriktiv inställning gälla för strandtomter medan en mera liberal inställning kunde komma i fråga för områden och lägenheter in i land, i synnerhet om det kan anses för troligt att sökanden är intresserad av att istandsätta en gammal byggnad på området. Tomter inom planerade områden bör enligt utskottets mening bedömas lika som övriga ansökningar. Ingår andel i samfällda förmåner, jakt- eller fiskerätt i köpet bör tillstånd icke givas.

Beträffande prövningen av om sökande har sådan anknytning till landskapet, att tillstånd överhuvud kan beviljas, kan utskottet omfatta nuvarande praxis i landskapsstyrelsen. Utskottet vill också framföra önskemålet, att vederbörande kommuns fullmäktige borde i avgivet utlåtande motivera ställningstagandet i ärendet möjligast utförligt för att landskapsstyrelsen skall få en riktig bild av den lokala inställningen till frågan.

Mariehamn, den 10 december 1971.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman